

Nr 229.

Av herr **Hage m. fl.**, om ersättning åt förste postiljonen Erik Albin Salander för honom genom olyckshändelse under tjänstgöring åsamkad skada.

Förste postiljonen Erik Albin Salander i Luleå träffades under tjänstgöring i postiljonskupén från Kiruna till Luleå natten 13—14 mars 1918 av en olyckshändelse, som för honom haft mycket menliga följder, dels på det sättet att han under lång tid svävade mellan liv och död, dels sedermera under en lång tid varit förhindrad att tjänstgöra samt nu visserligen tjänstgör men med inskränkt tjänstgöringstid. Slutligen kan omnämnas, att olyckan åstadkommit, att Salander, som stod i tur till befordran, icke kunnat vinna sådan befordran, varigenom han utöver övriga förluster fått en minskad inkomst av omkring 400 kronor per år.

Salander har gjort framställning om ersättning i någon form för ovan nämnda förluster och skador, varvid från generalpoststyrelsens sida antytts, att det skulle vara rimligt, om riksdagen gäve en dylik ersättning (se handlingar, som samtidigt härmed inlämnas till resp. utskott).

På grund härav och alldenstund riksdagen vid ett föregående tillfälle på grund av en motion av herr Lovén gått med på en ersättning till en postiljon, som skadades i statens tjänst (se bankoutskottets utlåtande nr 56 1918 års A-riksdag), må det kunna anses rimligt, att även Salander erhåller någon ersättning från statens sida, isynnerhet som av berättelsen om olyckan framgår, att Salander, med risk för eget liv, sökte rädda statens egendom.

Under hänvisning till denna motivering och med biläggande som bilaga av en skrivelse från Salander, i vilken redogöres närmare för olyckshändelsens förlopp m. m. (ytterligare handlingar i frågan tillställas direkt resp. utskott) hemställas alltså,

att riksdagen måtte besluta tilldela förste postiljonen Erik Albin Salander i Luleå en ersättning — eventuellt utgående årligen från tiden för ovan omnämnda olyckshändelse eller på annat sätt — och avvägd såväl med hänsyn till den minskade årliga inkomst, som Salander erhåller på grund av utebliven befordran, som med hänsyn till de lidanden och den försvagade

hälsa, som blivit en följd av den ovan nämnda olyckshändelsen, som utan hans egen förskyllan träffat honom under arbete i statens tjänst.

Stockholm den 21 januari 1927.

Ernst Hage.

Rob. Samuelsson.

J. P. Dahlén.

Viktor Öhman.

Bilaga.

Förloppet av den olyckshändelse, som träffade mig under tjänstgöring såsom förste postiljon inom Pkp 53 ned, tåg nr 25 från Kiruna till Luleå natten 13—14 mars 1918, var följande:

När tåget vid 6-tiden på morgonen den 14 befann sig mellan stationerna Ljuså och Holmfors brast bakre hjulaxeln å postvagnen, i vilken jag hade min tjänstgöring, varvid vagnen urspårade.

Tåget skulle passera Holmfors station utan att göra uppehåll.

Jag försökte genast att stoppa tåget med nödbromsen, men denna fungerade icke. Därefter skyndade jag ut på vagnens plattform och lade mig ned på denna för att försöka nå luftbromsslangarna mellan postvagnen och närmast efter gående personvagn, för att genom att rycka loss dessa från varandra få stopp på tåget. Under det jag höll på härmed passerade tåget ingångsväxeln till Holmfors station, varvid ena vagnshjulet lösslets från hjulaxeln och rullade åt sidan, samt vagnen föll ned. Härvid slungades jag av mot en vedstapel, som var upplagd utefter spåret på omkring 1 meters avstånd från detsamma. Efter det jag törnat mot vedstapeln föll jag tillbaka mot tåget, fastnade vid detsamma och släpade med omkring 70 meter. Blev sedan liggande sanslös och svårt skadad. Se förhørsprotokoll av trafikbefälet, Bilaga I. Därefter blev jag transporterad till Luleå länslasarett för vård, dit jag anlände vid 10-tiden på förmiddagen.

De skador jag erhöll voro följande: 10 krossår, varav 7 i huvudet, 7 revben bräckta och båda armarna lama.

Efter behandling med elektricitet och massage blev snart högra armen satt i funktion, men det tog flera månaders behandling för att få den vänstra att fungera, beroende på de stora muskelskadorna, som uppstått å denna. Har icke lyckats återfå arbetskraften i sistnämnda arm. När jag lämnade sjuk-sängen visade det sig att jag förlorat min balanseringsförmåga. Ett större krossår bakom vänstra örat hade vid olyckan skadat innerörat med jämnviktsorganen. Härigenom förorsakades mig även en större hörselnedsättning på nämnda öra, förutom att jag mycket besvärar av en ständig susning i örat. Se professor Holmgrens utlåtande, bilaga 2.

I november 1920 meddelade jag lasarettsläkaren i Luleå, Dr Feltström, att jag önskade försöka med någon lättare tjänstgöring. Härvid upplyste Dr Feltström att jag aldrig skulle kunna erhålla ett friskbetyg. På min enträgna begäran förordnade han dock, att jag skulle beredas några timmars lättare arbete per dag. Från den 1 februari 1921 har mig sålunda beretts 5 timmars tjänstgöring per dag vid Luleå postkontor.

Postfunktionärer som haft sin tjänstgöring å linjen Luleå—Boden—Narvik hava före olyckan vid olika tillfällen framhållit behovet av större och kraftigare postvagnar å nämnda linje. Se framställningar härom dels till kungl. generalpoststyrelsen och dels till kungl. järnvägsstyrelsen, Bilagorna nr 3, 4, 5 och 6.

Först några månader efter olyckshändelsen insattes å ifrågavarande linje boggievagnar med postavdelning.

Under den tid, som förflutit sedan olyckan skedde, har jag, förutom gratifikationer om sammanlagt 600 kronor, erhållit min lön oavkortad. Men jag har ansett, att mig därutöver rättvisligen bör tilldelas en ersättning i ett för allt för de själsliga och kroppsliga lidanden, som jag genom olyckshändelsen åsamkats, ävensom för den ekonomiska förlust, som drabbat mig, därför att befordran i verket för mig härigenom omöjliggjorts och på grund av den ned-satta arbetskraften möjlighet till extra inkomster begränsats.

Har också vid olika tillfällen gjort framställning om att frågan om ersättning skulle nöjaktigt ordnas.

Så uppvaktade jag personligen år 1921 postverkets ombudsman, härads-hövding C. Breitholtz härom. Vid detta tillfälle lovade sistnämnde att av statens järnvägar åt mig söka utfå ersättning för sveda och värk.

Det försök, som häradshövding Breitholtz därefter i saken gjort, ledde dock icke till något resultat. Se meddelande från häradshövding Breitholtz, bilaga 7.

Sedan gjorde jag en skriftlig framställning till kungl. generalpoststyrelsen den 5 december 1925, Se bilaga 8.

Uppvaktade därtill generaldirektören och t. f. personalbyråchefen i augusti detta år. Härefter erhöi jag genom skrivelse från kungl. generalpoststyrelsen meddelande att denna för sin del ansett sig förhindrad att vidtaga åtgärder för beredande av ytterligare ersättning utöver de 600 kr., som jag erhållit för bestridande av vissa merutgifter, vilka mitt olycksfall åsamkat mig. I samma meddelande har kungl. generalpoststyrelsen ställt i utsikt, att i händelse min ersättningsfråga skulle genom enskild motion i riksdagen framföras i den form, att förslag om gottgörelse till mig exempelvis för utebliven befordran i följd av olycksfallet göres, så skulle kungl. generalpoststyrelsen sakna anledning att icke ställa sig välvillig till ett dylikt förslag, Se bilaga 9.

Som också synes av ett yttrande av postdirektören för norra distriktet i skrivelse till kungl. generalpoststyrelsen den 21 december 1925 (se bilaga 10), säger sig postdirektören anse, att om icke olycksfallet drabbat mig, hade jag sannolikt kunnat påräkna, att vid tiden för skrivelsens avsändande hava varit befordrad åtminstone till överpostiljon.

Upplysningsvis ber jag få meddela, att de flesta överpostiljonstjänsterna inom norra distriktet tillsattes den 6/12 1918 och att av dessa äro beträffande ålder och tjänst större delen yngre än undertecknad.

Skulle min ersättningsfråga så kunna ordnas med Edert välvilliga bistånd, att mig tilldelades ersättning i denna form och att ersättningen bestämmes utgå retroaktivt från den tid då jag sannolikt skulle hava erhållit befordran till överpostiljon om icke olyckshändelsen inträffat, så förklarar jag mig nöjd och tacksam för en sådan lösning av min ersättningsfråga.

Luleå den 3 december 1926.

Högaktuingsfullt

E. A. Salander.

Förste postiljon.

